

Poučenie od krajanov – umelci, nie inštalatéri!

[pravda.sk; 11/01/2018; gumurin ; Zaradenie: Blogy]

<http://gumurin.blog.pravda.sk/2018/01/11/poucenie-od-krajanov/>

Všimol som si to opakovane pri svojich návštevách Dolnej zeme. Za komunistického režimu boli v kultúre pred nami, lebo Južoslávia bola ďaleko otvorenejšia západnému svetu. A možno práve preto nemajú zo západniarskych trendov také vetry, ako niektorí naši tiež-umelci. Najmä vo Vojvodine žijú bohatým kultúrnym životom, čo len dokazuje, aké bludy o "útlaku menšín" bola schopná vyprodukovať západná propaganda, keď sa potreboval Clinton zbaviť umelo nafúknutej aféry s Lewinskou bombardovaním (viď podobnosť havlovského "humanitárneho bombardovania" Kosova a vzácné kritického amerického filmu "Vrtieť psom"). Ide to tak ďaleko, že vojvodinské Slovenské vydavateľské centrum v Báčskom Petrovci, vedené agilným Vladimírom Valentíkom, sa stará o celý krajský svet novým projektom Slovenského svetového kalendára. Ten podporil aj Úrad pre zahraničných Slovákov na čele s Veľvyslancom Jánom Varšom.

A Veľvyslanec Varšo včera otváral **výstavu** vojvodinského maliara Pavla Čániho v len minulý rok založenej galérii na Ventúrskej č. 9, vedenej znalcom výtvarného umenia Ľuboslavom Mozom. A opäť jedna frčka do nosa – maliar mimo "materskej krajiny" ponúkol skutočné diela! Z približne sedemdesiatich vernisáží, na ktoré som minulý rok dostal pozvánku a mal čas sa zastaviť, by som taký výkon pripísal asi toľkým, ako je prstov na oboch rukách (aby som nebol príliš prísny). Lebo sa na nič nehrá. Pracuje s originálnym nápadom a hlavne ovláda remeslo. V kontraste s tým je dnes Bratislava zanešvárená "neumětelmi" (ako hovoria Česi), ktorí čím menej ovládajú elementárne pravidlá remesla, tým sú arogantnejší a smelší v predvádzaní svojich patlanín. Hneď v ten včerajší večer, na rovnakej adrese, ale v Zichyho paláci (do galérie Ľuba Mozu sa vchádza z ulice, do paláca cez nádvorie) sme to mohli vidieť názorne. Čo autorku nútilo doslova natierať obrazy pásmi farieb raz tak a zasa inak, som nepochopil. Ale hneď mi bolo jasné, že ak dochádza takémuto autorovi invencia, použije zlatý náter. Veď aj bobky sa tak krajšie blýskajú. A Mekkou takýchto srágorín je bratislavská Kunsthalle, kde exhibujú najmä inštalatéri! Najlepší priestor v celom hlavnom meste, nie je ani zďaleka najprestížnejší. Lebo kým Ľubo Moza (a v prípade vernisáže Pavla Čániho aj šéfka staromestskej kultúry Ľuba Janegová) vyberá pozorne a s vkusom, tak v Kunsthalle je to permanentný festival "neumětelství" arogantných inštalatérov. Ako by sa tu pod patronátom Slovenskej národnej galérie (???) vytvorilo centrum výtvarníckych zúfalostí. Koncom minulého roku tak cez veľké výkladné sklá celý mesiac svietila do ulice "inštalácia", ktorá pripomínala zabudnuté tri neónové trubky na stavenisku. Tak premrhaný priestor s najväčšou šancou osloviť okoloidúcich asi nie je v celej strednej Európe. A to mala ešte šéfka Domu umenia (kam patrí Kunsthalle, ak som dobre porozumel, lebo tam sú zmätky už od roku 2016, ako sa môžete dočítať TU) tú drzosť vyhnať z tohto priestoru roky zabehané celosvetovo prestížne **Bienále ilustrácií Bratislava**. Hnus.

O to viac oblaží vidieť neokázalé, úprimné, nápadité umenie. Z obrazov Pavla Čániho ma zaujal ten, kde ako plátno dokázal využiť kedysi najmä v dedinských domoch tak zaužívaný "behúň" z recyklovaných starých handier. A opäť symbolicky je ten obraz venovaný maliarke Zuzke Medvedovej, ktorej galéria v Báčskom Petrovci bude v tomto roku hostiť už 15. Bienále slovenských výtvarníkov v Srbsku. Berme si príklad z krajanov a ich autentického vzťahu ku kultúre bez módných póz a výtvarných fráž!